

El pou del vernís

Butlletí
d'informació

Esplugues 1714 - IV

Per Enric Alsinet

Ens plau fer-vos arribar el 4t. treball elaborat pel nostre soci Enric Alsinet el qual reflecteix la desfeta que comporta la rendició de Barcelona a les tropes borbòniques i franceses, contemplada des d'Esplugues, que si bé era a la rereguarda, va patir igualment les conseqüències de la derrota. Amb aquest 4t. capítol es dona per acabat aquest interessant tema que, estem segurs, els espluguins conservaran pel seu valor històric i sentimental.

La desfeta. Despoblació i ruïna d'Esplugues

Ens trobem al mes de desembre de l'any 1713, el setge de Barcelona fa gairebé 6 mesos que dura, el Duc de Pòpuli és qui dirigeix el setge i comprova amb estupor com la ciutat de Barcelona es resisteix, segons alguns autors la impotència d'aquell general francès el motivà a bombardejar a discreció l'interior del recinte de la ciutat Comtal, així com també aplicar una política de terror als pobles del voltant de Barcelona, arrasant-los i cremant-los. El cas d'Esplugues el trobem descrit en l'acta següent que existia a l'arxiu de Can Pi:

In futuram rei memoriam; Als 25 de desembre de 1713, arribaren a Esplugues tropes castellanès i franceses manades pel duc de Populi per pende Barcelona amb el duc de Berwick, defensant-se Barcelona sola i lo Castell de Cardona sense rei per haverse retirat Carles tercer al ser nomenat Emperador de Alemanya. En aquests temps tan dolents de guerra tots los homens del poble han marxat quedant jo Rector tot sol amb los vellets, dones i criatures. En aquest poble d'Esplugues les tropes forasteres espatllaren 12 cases i sols ne quedaren 10 sense espatllar per haverlos dit jo que en el poble no hi havia mes que vells, dones i criatures. De la rectoria se han emportat tota la roba blanca que han trobat i han destruït i cremat molts llibres de escriptures, pergamins vells dels censos i altres documents de molta importancia de aquesta Parrochia i Universitat de Sta. Magdalena de Esplugues. També se llevaren 5 parells de bous, 4 matxos, 7 ases del poble i tot lo que pogueren robar del Hostal i de les demés cases havent deixat aquest poble desgraciat i arruïnat. Ita est Philipus Subirà

Rector et notarius Ste. Magdalene de Speluncis. Segons les darreres dades, comprovem que la soldadesca borbònica aprofita la situació de que tots els homes del poble han marxat a Barcelona per defensar la ciutat, per arribar-se fins a Esplugues i arrasar més de la meitat de poble (són <<espatllades>> 12 cases de les 22 documentades). Entren a l'església en busca dels documents dels censos per saber quines cases són més riques i espoliar-les, de nou es tornen a emportar la roba blanca del temple (recordem que l'exèrcit invasor borbònic vestia amb uniformes blancs) i tots els animals que hi havia al poble per a les tasques del camp deixant la petita població d'Esplugues en una situació de misèria total.

Per aquelles dates el Jurat Primer o Batlle d'Esplugues, és Magí Carbonell, un espluguï que, pel que sabem, era aferrissadament austriacista, a conseqüència d'això un cop acabat el conflicte li van ser confiscats tots els béns i no els va poder recuperar fins a les conclusions del Congrés de Viena l'any 1725, data en la qual l'Arxiduc Carles III renunciava de forma legal i definitiva al tron de la Monarquia hispànica i Felip V deixava de tenir pretensions sobre els territoris itàlics.

Finalment aquí acaba aquest petit treball monogràfic sobre la Guerra de Successió a Esplugues.

Les dades d'on hem extret totes les fonts originals han estat gràcies al buidatge d'informació de la Monografia Històrica d'Esplugues escrita per Mn. Esteve Carbonell, de la pàgina 105 a 121 i diverses obres addicionals també consultades.

Editorial

Noves obligacions fiscals de les entitats

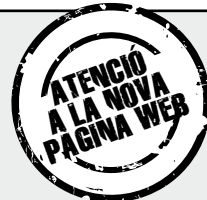
Sempre hem trobat que la burocràcia és una de les dificultats que té el nostre país a l'hora de resoldre qüestions relacionades amb l'administració, al pensar amb la paperassa que ens espera quan ens hi enfrontem ja tremolem; doncs si ens creiem que ho havíem vist tot és que som innocents de mena. Hem començat l'any amb "Obligacions fiscals 2015 de les entitats": la reforma fiscal, els canvis a la llei de l'IVA i la nova llei de transparència a les entitats no lucratives. Totes aquestes obligacions són imposades pel govern central, obligacions que ens afecten directament.

Com tothom sap les entitats som associacions formades per voluntàries i voluntaris que dediquem bona part del nostre temps a fer-les tirar endavant i també tothom sap, o no, que no tenim ànim de lucre.

A tot això s'hi ha d'afegir que les comunicacions que ens arriben estan poc definides, es a dir, ningú sap exactament que s'ha de fer ni com s'ha de fer, val a dir que l'Ajuntament ha fet accions informatives, però la desinformació és evident al dia d'avui.

En aquesta editorial parlem d'aquesta qüestió perquè ens amoïna que alguna entitat pugui desaparèixer per no veure's capaç de gestionar la nova comptabilitat.

No voldríem pensar que una de les finalitats d'aquesta nova norma sigui desmantellar aquesta força identitària, ja que tots sabem la gran importància social i cultural d'aquestes institucions.

1714- El setge a Brcelona

Disposició forces felipistes durant el setge

Dues conferències interessants del Grup d'Estudis. Els geganters i l'Ebola

Per Santi Campo Haro

Vam acabar l'any amb un xerrada sobre els gegants i el vam començar amb una altra sobre l'ebola, vist des d'un punt de vista diferent del que solem veure als mitjans de comunicació. Van ser dues xerrades diferents, però que mostren molt bé el que volem fer des del Grup d'Estudis d'Esplugues. Volem estudiar i donar a conèixer el que som i el que fem la gent d'Esplugues, tant a nivell local com a nivell global. Les nostres entitats, com els geganters, ens connecten amb la realitat del dia a dia i amb la nostra història. Científics com el José Domingo Rodríguez Teijeiro treballen per buscar solucions a problemes de llocs que necessiten la nostra solidaritat. En un món cada cop més globalitzat hem de ser fidels als nostres orígens però també he de saber projectar-nos fora per fer un món millor.

La xerrada sobre els gegants d'Esplugues, La Marta i el Mateu (i el Quim) fan 30 anys la vam fer a l'Avenç. La presentació la va fer la Rosa Abós, el Santi Campo va fer una història dels gegants, l'Esteve Pi va explicar la fundació de la colla d'Esplugues, el Cinto Babot va comentar els fets més rellevants d'aquests 30 anys d'història i el jove Àlex Serres ens va dir què porta un jove com ell a fer de cap de colla dels geganters.

Els gegants festius estan documentats des de l'edat mitjana. I el seu origen està íntimament lligat a la festa del Corpus. És una història amb alts i baixos que va patir també les conseqüències negatives de la Nova Planta. El món geganter va tenir una recuperació important coincidint amb la Renaixença i, finalment, el creixement més espectacular és a partir dels anys 80 a Catalunya, coincidint amb la recuperació de la democràcia que va comportar una gran revifalla de la cultura popular. Ajuntaments democràtics i recuperació de la cultura popular van íntimament lligats, ja que en aquells anys també es funden a Esplugues els bastoners i l'esbart. El tarannà dels fundadors (Pere Pérez, Jordi Cubells, Ferran Guasch, Toni Andreu, Pere Abelló, David Carreras, Joan Fuster, Jordi Figueres, Esteve Pi i l'imprescindible transportista Joan Fuster) van fer que la colla de gegants fos molt innovadora, de fet va començar amb dos o tres gegants segons es miri. Són la Marta

i el Mateu i el cavall Quim. Són, doncs, tres però si el Mateu va a cavall, llavors serien dos. És complicat fer muntar el Mateu i per això el més habitual és que vagin separats. De fet, no hi ha cap colla més que tingui un gegant que pugui anar a cavall. I l'any 87 es fa afegir la Caterina a la colla, o sigui que ja són tres o quatre segons es miri. Aquest esperit innovador també el van demostrar amb els capgrossos agosarats de disseny però que s'han acabat fent un lloc al nostre cor. Són el Dimoni de l'Espluga, el Cargolí, el del Canó, en Vidalet, el pastor de Finestrelles, els pagesos de la Plana, el bruixot de la Mallola, el Marquès d'Esplugues (hereu de can Clota, senyor del Gall i no res de la Miranda), la Rajoleta, l'indi d'Esplugues City i el cavaller de Picalqués.

La principal activitat són les trobades i aquestes es fan a tornavista. Si organitzes una trobada hauràs de tornar la visita a totes les colles que vinguin. Hi ha unes activitats d'obligat compliment com la de la "Ciutat Geganter" que va ser creada el 1985 per l'Agrupació de Colles Geganteres a imitació de la ciutat pubilla de la sardana. També són importants la Trobada Nacional de Capgrossos del 2004 i la Trobada de Gegants del Baix Llobregat del 2007, que es van fer a Esplugues. En total cada colla té l'obligació de fer sis sortides obligatòries. L'Agrupació de Colles Geganteres de Catalunya té dos gegants propis el Treball i la Cultura.

Finalment cal destacar que l'any l'hem començat amb un espluguí d'adopció i de tarannà universal. José Domingo Rodríguez Teijeiro, catedràtic del departament de Biologia Animal de la Universitat de Barcelona, ens va fer una explicació magnífica dels orígens del virus, de la seva expansió i de la manera com es transmet... A més de la bona explicació didàctica, va ser molt interessant perquè el José Domingo coneix el problema de primera mà ja que va ser a l'Àfrica en un moment i en una zona on l'epidèmia estava activa. Ens va donar una informació que els mitjans, centrats en el tema mèdic i sovint buscant el sensacionalisme, no donen. Li agraïm molt que hagi acceptat d'iniciar les conferències d'aquest any.

Si voleu fer-vos socis/sòcies empleneu aquesta butlleta o una fotocòpia i envieu-la al Grup d'Estudis d'Esplugues.

En/Na	<input type="text"/>	Telèfon	<input type="text"/>
Adreça	<input type="text"/>		
Població	<input type="text"/>		
CP	<input type="text"/>	correu/e	<input type="text"/>
Estic interessat/da	☐ Fer-me soci/a	☐ Rebre informació activitats	
	Col·laborar com <input type="text"/>		
Quota soci/a: 25 euros l'any	☐ adjunt taló	☐ compte corrent	<input type="text"/>

signatura

El “Severo” fa anys. Moltes felicitats!

Josep Lluís Barrasa

- Papà, tu a quina hora entres a classe?-, pregunta el noi mentre obre la porta, carregant la motxilla a l'esquena i portant un entrepà a la mà.
- Jo avui començo a les 10. Per què m'ho demanes? I afanya't, que arribaràs tard-, contesta l'home que estava teclejant un número al seu mòbil.
- Per si em podries portar l'esmorzar. És igual, no et preocupis-. I tancà suaument la porta.

Tots dos estan matriculats al Severo Ochoa. La conversa entre pare i fill és una altra conseqüència de la crisi. El pare s'ha quedat sense feina. Van passant els mesos sense cap perspectiva i ha decidit matricular-se al Cicle Formatiu d'Administració i Finances a l'Institut. El fill, tot just acaba de començar l'ESO.

Els inicis: 1975. Fa 40 anys.

De formació professional es comença a parlar al nostre país a partir, sobre tot, de la llei d'educació de 1970. La formació professional sempre havia estat la parenta pobre de l'educació. L'any 1970, en plena dictadura franquista, el ministre Villar Palasí, aconseguí promulgar la Llei General d'Educació. Una revolució per aquells temps! L'ensenyament seria gratuït i obligatori per a tots els nois i noies, des dels 6 fins els 14 anys. I un cop finalitzada l'escola, podrien cursar batxillerat o formació professional. Ara bé, la formació professional estava relegada a aquells alumnes que no podien estudiar el batxillerat. A Esplugues hi havia un institut pels estudis de batxillerat -el Joanot Martorell- però no hi havia on cursar la formació professional.

El 1975, l'alcalde Josep Català posà fil a l'agulla: Esplugues havia de tenir un centre de formació professional. Encarregà a Gregorio Bernal -llavors jove mestre de l'escola Matilde Orduña i que, anys després, portaria la direcció de l'Isidre Martí- l'organització d'uns cursos nocturns a l'edifici del carrer Pelegrí on havia estat l'escola Santa Teresa. Així, amb 30 alumnes, sense dotació ni recursos, comptant amb el voluntarisme d'uns mestres entregats -Mercedes Peña, José Luis Ochoa, i Anna Castanyer, a més del mateix Gregorio- començà la història d'un gran centre educatiu: l'IES Severo Ochoa. Allà estrenaren les especialitats de Química i Electricitat.

Del carrer Pelegrí -a Can Vidalet- passà al carrer Joan XXIII amb el nom de *Centro Nacional de*

Formación Profesional. Ja eren 500 alumnes en 10 aules. Els alumnes podien cursar Mecànica, Electricitat, Electrònica, Química o Administració. El centre estava en plena zona industrial d'Esplugues, entre una fàbrica d'aspiradors, un magatzem de fustes i una fàbrica de gasoses. Eren temps de gran incertesa política i deixadesa per part de les autoritats educatives. Al carrer Joan XXIII varen estar fins a la inauguració del nou edifici del carrer Severo Ochoa, on està ara.

El nou edifici al carrer Severo Ochoa: 1980. Fa 35 anys.

El mes de setembre de 1980, després de dos cursos per oblidar, s'inaugurà, finalment, la nova construcció amb capacitat per 1200 alumnes. El canvi vingué acompanyat d'una forta demanda de formació professional. El professorat de l'Institut, en general, s'ha caracteritzat, des de sempre, per una notable capacitat d'adaptació, tant a les circumstàncies de l'alumnat que li demanava atenció, com a les exigències de les tecnologies que impartia. Va arribar a tenir més 1500 alumnes matriculats. Acollià i educava en aules d'*aprenentatge d'oficis* a nois i noies amb dificultats per aprendre; començava a obrir les portes a grups d'adults, que volien iniciar la F. P. de Segon Grau; formava centenars d'adolescents que omplien les seves aules. A mitjans anys 80 tenia el reconeixement d'Institut Politècnic. I encara restaven forces per organitzar les II Olimpíades d'Ensenyament Secundari. Era l'any 1988.

Els centres educatius són -han de ser- organismes

vius que es van adaptant als canvis de l'entorn del qual formen part. Aquests canvis no sempre són fàcils i, a la llarga, són factors de creixement i maduresa. El Severo Ochoa -rep aquest nom a partir del 1992- s'adaptà a la gran reforma educativa dels anys 90. A partir del 1995 serà un Institut d'Ensenyament Secundari ben complex: impartirà l'ESO, el Batxillerat i la Formació Professional específica. Una complexitat que sempre ha estat una de les seves característiques des dels seus inicis fins avui mateix.

Ara, que tinc 40 anys.

He estat una llarga estona xerrant amb l'Enric Pérez, el director de l'Institut Severo Ochoa. Eren les 11 del matí i ningú diria que allà dins, a les aules d'aquest centre que acull a més 1200 alumnes, s'estava desenvolupant en aquell mateix moment una gran activitat educadora. Veig al director cofoi del seu Institut: *La meva satisfacció prové de veure com els nois i noies venen a l'Institut i ho viuen com una cosa seva. Venen els antics alumnes, els que ja fa anys i els que acaben deixar-ho i tenen necessitat d'explicar-te coses. Recorden els bons moments passats i comenten les incidències de*

la seva actualitat. Això, per un educador, no té preu. És el millor regal. D'altra banda, veig el professorat -més de 100 professionals- satisfet amb la feina que s'hi fa i plantejant contínuament elements de millora.

A més de l'ESO i el Batxillerat, el Severo Ochoa imparteix un ventall ample de famílies professionals -Administració, Química, Electricitat i Electrònica, Serveis socioculturals i a la comunitat- que el fan un referent educatiu a la vila i a la comarca. Donant una curta volta pel centre, Enric, el director, em parla de l'espai de pares com un lloc per compartir idees i preocupacions. I de la mediació escolar per la resolució de conflictes. I del Pla experimental de llengües estrangeres. I de la formació que fan a empreses. El sento i no puc evitar evocar allò de Serrat: *Ara que encara tinc força, que no tinc l'ànima morta i em sento bullir la sang.*

Continuo pensant que, malgrat les retallades -també el Severo les pateix- mai a la història d'aquest país, s'havia tingut un nivell educatiu de tanta qualitat com ara. Aquests 40 primers anys són tot una promesa ben estimulante en temps de penúries.

Moltes felicitats, Severo Ochoa!